

Skatten på Sandvik

Björkman, Lorens Emanuel,

81 A Br.

National Library
of Sweden

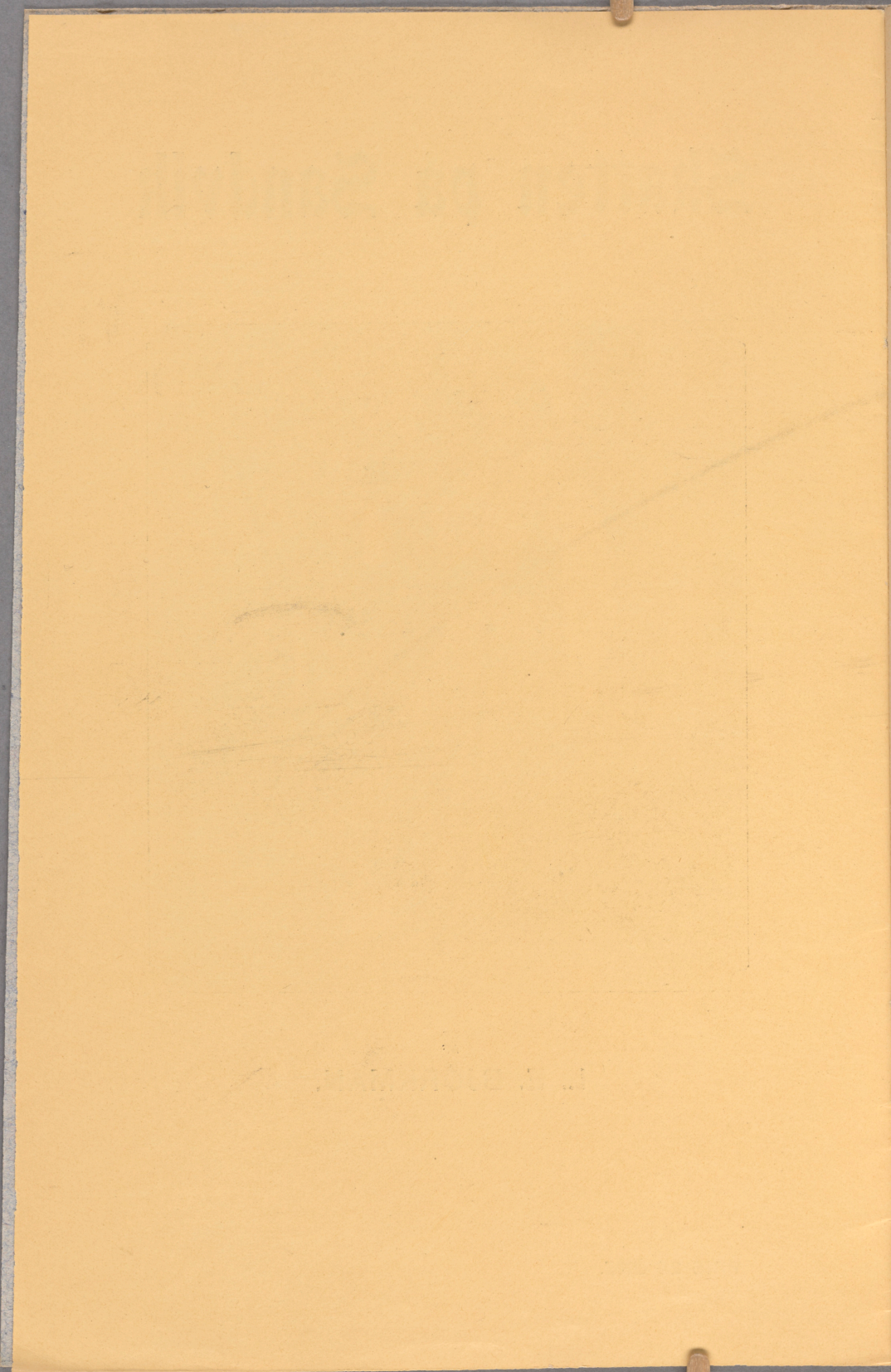
Vett. Sv
(B2)

Skatten på Sandvik

AF
L. E. BJÖRKMAN.

PRIS 25 ÖRE.

SKATTEN PÅ SANDVIK

AF

L. E. BJÖRKMAN.

GÖTEBORG
BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG
1904.

SKATTEN PÅ SANDVIK

Innehåll:

	Sid.
Blekinge	3
Sandvik	4
Karlshamn	5
Smugglaren	6
Fienden kommer	7
Förräderiet	8
Branden	9
Straffet	11
Skattsökaren	13
Skatten funnen	14
Efterskrift.....	16

BLEKINGE.

Vill en vacker bygd du skåda,
kom till Blekinge och se.
Skönhetsmakterna här råda,
fagra nejder mot dig le.
Omkring täcka dalar små,
skog och berg som poster stå,
sjöar spegla af dem båda.

Ek- och bokeskogen bringar
svalka under sommardag.
Härligt genom natten klingar
näktergalens ljufva slag.
Trasten under dagens lopp
sjunger uti granens topp,
och mot skyn sig lärkan svingar.

Se, hur hafvets bölja rullar
mot vår skogbeprydda strand!
Se därute, skepp och jullar
teckna sig mot himlens rand!
Mellan hafvets många skär
tumla tärnor här och där,
samma änders muntra kullar.

Här vid Österhafvets stränder
finnas män med hurtig håg.
Fordomdags till fjärran länder
styrdes ut på vikingståg;
men ej mer till blodig strid,
blott till fredens trägna id
blekingsbon sin håg nu vänder.

Uti dessa fagra bygder
 väna mör och kvinnor bo,
 ärade för sina dygder,
 för sin skönhet och sin tro.
 Bleking saknar ingenting;
 hvilken tjusning hvilat kring
 Blekings solbelysta bygder!

SANDVIK.

På ringa afstånd från Karlshamn
 uti en dal så underskön
 och vid en vik af Östersjön
 ett hemman syns i skogens famn,
 och Sandvik är dess namn.

Naturen slösat här sin prakt.
 Väl sköljer vågen sandig strand,
 men litet längre uppåt land
 där synas spår af jättars makt,
 som bott i denna trakt.

En bergsrygg reser där sin kam,
 och emot bergets gråa vägg,
 omgifven utaf björk och hägg,
 ha jättar kastat stenblock fram.
 Så skämtar jättars stam.

I virrvarr ligga dessa block
 och bilda grottor här och där,
 till dem man når med stort besvär,
 ty täta snår där finnas ock;
 de stänga dem som lock.

Men midt i dal'n i solens ljus,
 där åkern är som allra bäst,
 med skog i öster, skog i väst,
 där ligga gårdens trefna hus,
 en bit från havvets brus.

KARLSHAMN.

Efterlängtdt mål var hunnet:
 Bleking var åt Sverge vunnet
 genom segerhjältens svärd.
 Att befästa svenska makten
 i den sköna blekingstrakten
 syntes vara mödan värd.

Därför det beslöts att bygga
 upp en stad, och att den trygga
 med en fästning i dess hamn.
 Erik Dahlberg platsen valde,
 raskt man hand vid bygget lade,
 och Karlshamn blef stadens namn.

Endast några år se'n dröjde,
 innan danska flottan plöjde
 Österhaf vid Blekings kust.
 Karlshamn blef då inneslutet,
 fästet också blef beskjutet;
 ej det motstod denna dust.

Det åt danskarna blef lämnadt.
 Nederlaget blef dock hämnadt,
 fästet snart nog togs igen.
 Hur se'n krigets böljor gingo,
 danskarna det ej mer fingo;
 det försvarades af män.

Staden var dock ej befästad,
och den än en gång blef gästad
utaf en fientlig trupp.
Huru staden då blef tagen
och hur fienden blef slagen,
skall här nedan tecknas upp.

SMUGGLAREN.

Bland Karlshamns borgare den tiden
var en från Småland kommen man,
som föga var i staden liden;
Pickdala-Ola nämdes han.

Han känd var för att vara sniken
och icke alltid handla rätt
Han lurendrejade i viken
vid Sandvik. Ja, det gick så lätt.

Ty varupackorna man förde
till grottorna vid bergets fot,
och sedan nattetid dem körde
till staden, där de togos mot.

På slik affär och uppå andra
vår man förtjände mången slant,
och ofta syntes Ola vandra
på vägen, honom väl bekant.

Till Sandvik då han ställde färden
till grottan, till sin helgedom,
och där han kunde, dold för världen,
sig fröjda åt sin rikedom.

De pänningar, han samlat hade,
i grottan gömde han så väl
och ofta nya slantar lade
till skatten, som var all hans själ

Se, tiderna ej voro trygga,
 man ej för plundring säker var,
 och, att en sådan förebygga,
 han pängarna till gömslet bar.

FIENDEN KOMMER.

På Sandvik julisolen sken
 och dalade mot väster re'n,
 en sakta vind strök öfver fjärden;
 så fridfull syntes hela världen,
 som om ej strid och oro fanns.

Men ack! hur ovisst ändå är
 det lugn, som ödet oss beskär.
 Ej dessa friduppfyllda nejder
 förskonas ifrån krigets fejder.
 Se, fienderna nalkas re'n.

Från öster danska flottan kom,
 vid Eneskäret svängde om
 och styrde loppet in i viken.
 Och icke blef dess väntan sviken,
 ty här var säker ankarplats.

Man kurs rakt in i viken höll,
 strax inom Björkön ankar't föll;
 snart var beslaget hvarje segel.
 Nu blankt låg hafvet som en spegel,
 och slappt nedhängde Dannebrog.

Alltre'n var sommardagen slut
 och skymnings dok sig bredde ut.
 Det blef så stilla uti natten,
 frid hvilade på land och vatten;
 men ondskan rufvade på dåd.

FÖRRÄDERIET.

Härlig söndagsmorgonen var,
kyrkoklockornas klang så klar
signade in
den heliga dagen;
människors sinn,
som vördade lagen,
vändes från världens bestyr.

Men vår Pickdala-Ola han
var ej någon gudfruktig man.
Dock guden gull
han nog ville dyrka;
han fördenskull
gick ut till sin kyrka,
grottan, där skatten var gömd.

När till Sandviksstranden han kom,
genast ville han vända om,
ty där en syn
oväntadt sig tedde:
vid skogens bryn,
dit gångstigen ledde,
där syntes fienders hop.

Men för honom blef ej tid
draga dädan i lugn och frid,
ty knektars hop
kring honom sig skockas.
Med höga rop
han framåt nu fockas
hän till en hög officer.

Denne talte till honom så:

»Hör på min vän, mynt skall du få,
en näfve full,
om du är benägen
för detta gull
att oss visa vägen,
som genast till Karlshamn för.

Blixtlikt flammade Olas blick,
då han syn uppå guldets fick.
Han tänkte så:

»jag skatten» kan öka;
låt gå, låt gå,
nog skall jag försöka,
jag vägen visa er skall.

BRANDEN.

Snart på färden var den danska styrkan,
som emot en obefästad stad nu drog,
hvars befolkning hade gått i kyrkan
och sig trodde vara trygg och säker nog.

Fram ur skogen kom den vilda skaran,
för dess ögon staden där så fridfull låg.
Än därinne ingen anat faran,
ingen hade varskott detta strandhuggståg.

Genom östra tullen horden tågar,
snart har stadens plundring kommit fullt i gång.
Utaf lystnad hvarje öga lågar,
ifrån hus till hus det blir ett hejdlöst språng.

Men man ej sig blott med plundring nöjer,
lusten att förstöra tager öfverhand;
tusenstämmigt rytande sig höjer:
hela staden må vi sätta uti brand!

Genast utaf halm man virar kransar,
doppar hastigt dem i beck och tänder på.
Upp en krans på närmsta taket dansar,
några andra sedan samma vägen gå.

Snart det i det torra virket sprakar,
utaf rök re'n svarta hvirflar stiga upp,
och det flammor, gnistrar, frustar, knakar,
så det riktigt fägnar fiendernas trupp.

Och det lösta elementet sprider
sig allt mera, hoppande från tak till tak.
Hejdlöst nu förstörelsen sig sprider,
husens väggar störta in med väldigt brak.

Barns och kvinnors jämmer mötes bara
utaf vilda knektars råa skämt och hån.
Hugg och slag ej heller dessa spara.
Men — nu hörs från kyrkans stapel klockors dån.

Ut ur kyrkan myllra häpna skaror,
männen skynda genast att bevärma sig,
för att modigt möta stridens faror,
som de vant sig vid i detta grymma krig.

Och i svenska lägret uti dalen,
norr om staden, det ett rastlöst lif nu är,
ty den kommenderande generalen
nyss har kallat hela truppen i gevär.

Snart vid Norreport hör's trummor skrälla,
och med stormsteg blåa gossar skynda fram,
redan, från gevären skotten smälla;
nu mordbrännarskaran komma skall på skam.

Kort blef striden, ty, af fruktan slagna,
danskarna snart fly så fort som flyktas kan.
En del föllo, andra blefvo tagna,
resten af dem utur staden fort försvann.

Äfven lyckades man elden släcka,
 men en fjärdedel af staden härjad var.
 Nakna skorstenar sig uppåt sträcka;
 hvilken sorglig anblick staden nu dock har!

STRAFFET.

L yckligt striden var lyktad,
 elden släckt och dansken flyktad,
 efterlämnande blott skam.
 Nu det gällde att få veta,
 huru juten kunnat leta
 sig på dolda vägar fram.

Var förräderi här öfvadt?
 Då man måste oförtöfvadt
 på förrädaren ta fast.
 Den, som kan sitt land förråda,
 bringa landsmän uti våda,
 han bör straffas i en hast.

Fångarna till torget föras,
 för att grundligen förhöras.
 Borgarna ock kallas dit.
 Dessa få förbi passera,
 fångarna dem observera
 och dem granska med all flit.

Skälfvande i alla leder,
 Ola äfven sig bereder
 till att underkastas prof.
 Kanske hjälpa smugglar'finter;
 kryssande förbi han slinter,
 görande en hastig lof.

Dock, hans konster båta föga,
ty en fånges skarpa öga
genast känt igen vår man.
Alla fångarna instämma,
och nu Ola, bragt i klämma,
icke heller neka kan.

Domen icke länge dröjer,
borgerskapets rop sig höjer:
han skall brännas uppå bål!
Hur förrädaren än kvider,
hur han beder och sig vrider,
intet uppskof man dock tål.

Grymma straffet skall fullbordas,
all barmhärtighet nu jordas,
endast hämndens röst blir hörd.
Ingen vill förrädarn freda,
raskt man skyndar att bereda
bålet, dit han skall bli förd.

För att vinna ändamålet
och strax bränsle få till bålet,
Olas hus man rifver ned.
Dock den ena halfvan bara;
andra hälften vill man spara
till att varna andra med.

Snart en hög var sammandragen.
Ola, utaf skräck betagen,
bindes fast med säkra band.
Lågorna re'n börja spraka,
och de torra bräder braka,
med ett fräsande ibland.

Men ännu i dödsminuten,
 utaf lågorna omsluten,
 utaf skräck och plågor matt.
 Ola med sin tanke dröjer
 vid sin skatt, sitt hufvud böjer,
 kvidande: »Min skatt, min skatt!»

Ännu uti blekingstjällen
 täljes under vinterkvällen
 om Pickdala-Olas brott.
 Ej hans usla vinningslystnad
 förbigår man då med tystnad,
 ej det hemska straff, han fått.

SKATTSÖKAREN.

Hvad Ola uppå bålet kved
 om skatten, som han icke glömde,
 fastän han sig i plågor vred,
 så mången i sitt minne gömde

Så var det ock med unge Hans
 en köpmansson där uti staden,
 den hurtigaste man, som fanns
 helt visst i hela ungarlsraden.

Han hastigt fattar sitt beslut,
 ej dess verkställande han glömmer,
 men snart till Sandvik vandrar ut,
 och re'n om funna skatter drömmer.

Dock, när på Sandviks strand han står,
 han icke något uppslag vinner,
 och hur än hit, än dit han går,
 han icke minsta ledtråd finner.

Då höres plötsligt kvinnosång
uti den närbelägna hagen,
och genast Hans dit styr sin gång,
af sångens ljufva makt betagen.

Där får han sångerskan se gå
emellan björkars hvita stammar,
en fager mö med ögon blå.
Så sköna mör blott norden ammar.

»O, hulda mö!» han ropar då,
»är det väl skogens fé, jag skådar?
Säg, kan jag också veta få,
om detta möte lycka bådard?»

Men flickan log så skälmskt och glädt.
»Jag är blott Anders Perssons Inga»,
hon sade med ett muntert skratt,
som helt melodiskt hördes klinga.

»Jag söker efter våra kor,
som gå på bete här på dagen.
De mjölkas utaf mig och mor,
när jag fått hem dem ifrån hagen.»

Han sade henne se'n sitt namn,
då flickan honom därom sporde,
och, att han var ifrån Karlshamn.
Ja, så bekantskapen de gjorde.

SKATTEN FUNNEN.

När Hans från Sandvik hemåt gick,
var han så underlig i sinnet;
ej ville honom gå ur minnet
det intryck, han af mötet fick.
Så tomt var hemmet i hans tycke,
det saknade sitt bästa smycke.

Han hemma gick som i en dröm;
mot honom öfverallt syns blicka
en fagerkindad, blåögd flicka
med blick, än lekande, än öm.
Han icke mera hemma trifves,
hans tanke bort till Sandvik drifves.

Till sist han, utaf längtan full,
till Sandvik gick — att hafre köpa
(ty han vill icke synas löpa
dit ut för sköna Ingas skull).
Ja, han affären också gjorde,
om billigt, dock betviflas torde.

Ty gubben Anders blef så nöjd,
att han bad Hans snart komma åter.
Så godt för denne det ju låter,
och i hans hjärta blef det fröjd.
Och snart han åter styrde färden
till Sandvik vid den vackra fjärden.

Och alltid lyste Ingas blick,
och rodnaden på kinden brände
när unge Hans till Sandvik lände.
Men sorgsen blef hon, när han gick.
Så växte deras kärleks flamma,
som tycktes ifrån himlen stamma

Förklaringen var snart nog gjord.
Nu hade Hans till målet hunnit,
en hjärtats skatt han hade funnit,
den största skatt, som finns på jord.
Och nog, mot Anders Perssons Inga,
Pickdala-Olas skatt var ringa.

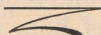

EFTERSKRIFT.

S ekler hafva sedan svunnit,
 Olas skatt dock ingen funnit.
 Men i Sandvikstrakten går
 sägen om den dolda skatten
 nära Österhafvets vatten,
 där det vilda berget står.

Yngling! vill en skatt du hafva,
 skall du ej i jorden grafva:
 bäst af jordens skatter är
 dock en god och ädel kvinna.
 Hon kan lyckans trådar spinna
 åt den man, hon håller kär.

Den slik lycka efterfikar
 finner många Ingas likar
 uti Blekings fagra land.
 Men blott den, som det är värdig,
 finner blekingsflickan färdig
 till att skänka bort sin hand.

I denna dikt skildras en episod ur Karlshamns stads historia, i enlighet med de anteckningar därom, som finnas förvarade i Karlshamns rådhus. Om en på Sandvik dold skatt berättar en folksägen i trakten.

BONNIERS
GÖTEBORGI

